

Cílem této doktorandské práce je analýza problematiky spolupráce duchovních s StB s historicko-etického hlediska. Historický výzkum se zakládá na studiu archívních materiálů – svazků agentů, nepřátelských osob, výročních správ, diplomových prací příslušníků StB a výpověďmi žijících agentů – kněží. Výsledek historické části poukazuje na nemožnost paušálního posuzování spolupráce na základě vedení agenta v svazcích StB a na nemožnost posuzování morální kvality jednání z toho, že je někdo agentem StB. Důvody tvoří diskrepance mezi motivy vykázanými StB a skutečnými motivy kněží, taktika navození zdánlivého cíle, kvantita psaní správ na úkor její kvality a jiné. Aspekty potvrzují obezřetnost s důrazem na individuální přístup posuzování každého případu, nevyvracejí spolupráci jako takovou. Jádro historické části, založené na typologii spolupráce duchovních slouží jako podklad pře vstup do etické části práce. Její cílem je zkoumání spolupráce pod zorním uhlem etického kompromisu s hledáním odpovědí na otázku, jestli existují v morální teologii kritéria, které poskytují zodpovědné morální východiska z dilematických situací. Jádro tvoří dvě principy normativní teologie – princip menšího zla a princip dvojího účinku. Analýza principu menšího zla, založená na zvažování a hierarchizaci zlu neposkytla zcela uspokojující východisko z situace vydírání – v konkrétní situaci nám neříká, které zlo je menší a které je větší. Hrozí tím nebezpečí chybného zvažování zlu a korumpování morálky. Kritická analýza principu dvojího účinku se zaměřuje na nedostatky v jeho tradičním chápání založeném na rozlišení mezi přímým a nepřímým jednáním a z toho vyplývajícím nebezpečí zpětného ospravedlnění zlých jednání jako nechtěných a nezamýšlených. To bude v práci důvodem pro představení nové interpretace principu podle Knauera, těžištěm kterého je přiměřená příčina jednání. Jeho aplikací na situaci vydírání duchovních se dojde k závěru, že přistoupení kněze na podmínky vydírání a s tím spjaté podávání správ, je s objektivního hlediska bez přiměřené příčiny a představuje neetický kompromis. V závěru práce se načrtne situace pravého etického kompromisu, která poskytuje jako jediná jisté zodpovědné východiska z situace vydírání: přistoupit na spolupráci ano, ale podávat obsahově bezvýznamné správy, resp. Zamlčovat pravdu, dokud to je možné.